

Н.А. МАМЕДАЛІЄВ, В.П. ДІВОЧА

РЕЗУЛЬТАТИ АНКЕТНОГО ОПИТУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ МІСТА ОДЕСИ З ПИТАНЬ ЗАХВОРЮВАНОСТІ НА ГРВІ

Український НДІ медицини транспорту МОЗ України, м. Одеса, Україна

Мета: провести опитування населення м. Одеси та узагальнити дані про ставлення населення до проблем захворюваності на ГРВІ, визначити рівень вакцинації проти грипу.

Матеріали і методи. У роботі використовували медико-соціологічні та статистичні методи досліджень.

Результати. Проведене нами анкетне опитування серед населення м. Одеси показало, що спостерігається постійна періодичність захворюваності на ГРВІ 1–2 рази на сезон. Захворювання на ГРВІ (у т. ч. на грип) перебігало в основному в середній формі (56,5 %) протягом 3–5 днів, з підвищеною температурою тіла і втратою працездатності. У 17,4 % спостерігали виникнення ускладнень ГРВІ (ангіна, бронхіт, пневмонія). Для лікування захворювання опитані використовували в основному комбіновані методи (72,5 %): жарознижувальні засоби і народні методи (чай, гірчичники та ін.).

Висновки. Результати дослідження вказують на низький рівень довіри до організації медичної допомоги серед населення – тільки 20,3 % респондентів звернулися до лікаря після появи перших симптомів захворювання на ГРВІ. Виявлений низький рівень вакцинації серед опитаних (8,7 %), основна частина населення ніколи не робила щеплення від грипу – 91,3 %.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: анкетне опитування; захворюваність; ГРВІ; рівень вакцинації; грип; ускладнення захворювання.

Внаслідок високої мінливості антигенної структури, вірулентності циркулюючих вірусів і появи нових високопатогенних збудників (пандемічний вірус грипу А (H1N1/2009), коронавіруси, вірус пташиного грипу А (H5N1) та ін.), гострі респіраторні вірусні інфекції (ГРВІ) досі є погано контрольованою інфекцією. Серйозну небезпеку також становлять супроводжуючі їх ускладнення [1–6].

В Україні на сьогодні розроблено ряд нормативних документів і заходів, спрямованих на моніторинг і зниження захворюваності на ГРВІ [7]. Проте щорічно на ГРВІ хворіють 10–14 млн осіб, що складає 25–30 % від всієї і близько 75–90 % інфекційної захворюваності в країні. Результати численних досліджень свідчать, що в Україні захворюваність на ГРВІ (у т. ч. на грип) перебуває на стабільно високому рівні.

Мета дослідження: провести опитування населення м. Одеси та узагальнити дані про ставлення населення до проблем захворюваності на ГРВІ, визначити рівень вакцинації проти грипу.

Матеріали і методи. Нами була розроблена анкета, що містила 8 питань з проблем захворюваності на ГРВІ, об'єднані в 2 групи. Проведено опитування серед населення м. Одеси за розробленою нами анкетною (весна 2014 р.). У результаті було отримано інформацію за двома напрямками:

– періодичність і тривалість захворювання на ГРВІ, звернення за лікарською допомогою, способи лікування і профілактики;

– рівень вакцинації від грипу серед опитаних.

Було опитано 70 осіб різних соціальних груп: студенти, особи працездатного віку, пенсіонери. Середній вік опитаних склав (35,4±3,2) року, від 17 до 76 років. Серед них за статевою ознакою: 66,67 % – жінки, 33,33 % – чоловіки. У роботі використовували медико-соціологічні та статистичні методи досліджень.

Результати дослідження та їх обговорення. Результати анкетного опитування населення м. Одеси показали, що 74,0 % хворіють на ГРВІ 1–2 рази на рік (сезон), 13,0 % хворіють більше 3 разів на рік, 11,6 % ніколи не хворіють. Як показало опитування, у 40,6 % симптоми захворювання на ГРВІ спостерігалися місяць тому, в 30,4 % опитаних перенесли інфекцію нещодавно (1–2 тижні тому), решта опитаних хворіли більше 2-х місяців тому.

Особливий інтерес становлять дані опитування населення про тривалість і тяжкість перебігу ГРВІ. Близько половини опитаних (56,5 %) перенесли захворювання в середній формі тяжкості (3–5 днів), яка супроводжувалась підвищенням температури тіла і втратою працездатності. Результати анкетування наведено на рисунку 1.

За медичною допомогою 42,0 % опитаних зверталися до лікаря лише у випадку виражених симптомів та виникнення ускладнень, 21,7 % – взагалі не зверталися за медичною допомогою при виникненні даних захворювань. Тільки 20,3 % опитаних завжди зверталися до лікаря при початкових

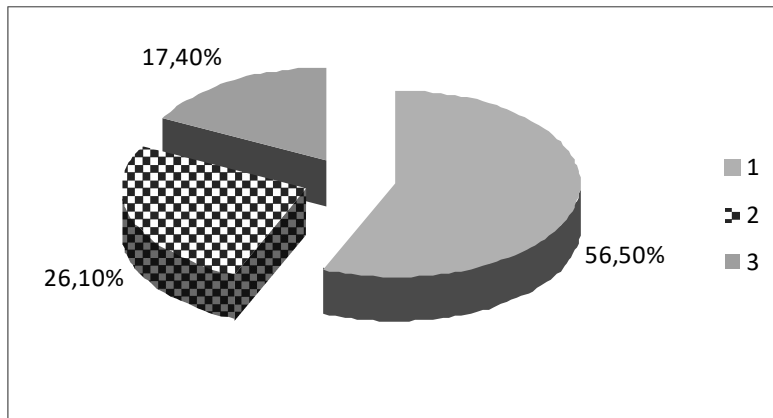

Рис. 1. Форма і тривалість захворювання на ГРВІ серед опитаних: 1 – середня форма (3–5 днів): фебрильна температура, тимчасова непрацездатність; 2 – легка форма (<3 днів): нежить, без підвищення температури; 3 – тяжка форма (>7 днів): приєднання ускладнень – ангіна, бронхіт, пневмонія.

симптомах захворювання. Самолікуванням займалися 16,0 % опитаних.

Більше половини опитаних (72,5 %) при лікуванні ГРВІ використовують комбіновані способи лікування – жарознижувальні препарати та нетрадиційну медицину. Тільки нетрадиційну медицину (трав'яні чаї, гірчичники та ін.) для лікування

респіраторних інфекцій використовували 17,4 % опитаних. Не приймали ніяких препаратів та засобів нетрадиційної медицини 5,8 % опитаних.

Також було вивчено ставлення респондентів до проведення вакцинопрофілактики проти грипу. Було встановлено, що 91,3 % опитаних ніколи не проводили вакцинацію від грипу (рис. 2).

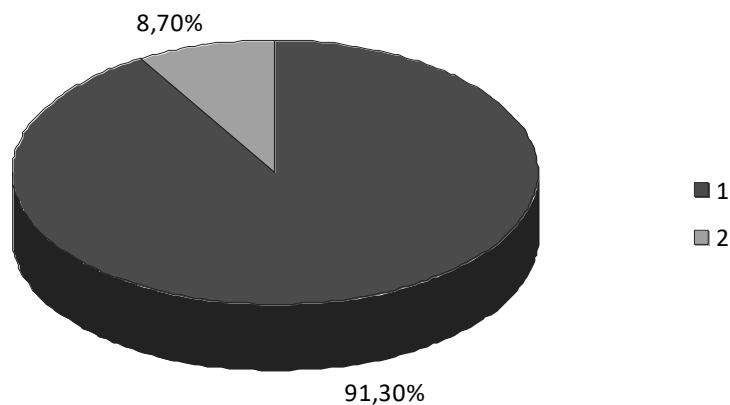

Рис. 2. Рівень вакцинопрофілактики від грипу серед опитаних: 1 – не вакцинувалися від грипу; 2 – вакцинувалися від грипу.

Висновки

1. Спостерігався дуже низький рівень вакцинопрофілактики від грипу серед опитаних – 8,7 %. Основна частина населення ніколи не робила щеплення від грипу (91,3 %), що є негативним показником для профілактики цього захворювання даним способом.

2. Проведене нами анкетування показало, що 74,0 % населення м. Одеси хворіють на ГРВІ 1–2 рази на рік (сезон).

3. Тільки 20,3 % опитаних завжди зверталися за медичною допомогою при появі перших симптомів захворювання, а 42,0 % опитаних зверталися до лікаря лише у випадку виражених симптомів та виникнення ускладнень. Це може свідчити про низький рівень довіри до організації медичної допомоги серед населення.

4. Захворювання на ГРВІ перебігало в основному в середній формі тяжкості (56,5 %) протягом 3–5 днів, з підвищеною температурою тіла і втраченою працездатністю. У 17,4 % спостерігали виникнення ускладнень – ангіна, бронхіт, пневмонія, що може бути пов'язано з пізнім зверненням хворих за медичною допомогою.

5. При лікуванні ГРВІ 72,5 % опитаних використовували в основному комбіновані методи лікування – жарознижувальні препарати та нетрадиційну медицину. Тільки нетрадиційну медицину (трав'яні чаї, гірчичники та ін.) для лікування респіраторних інфекцій використовували 17,4 % респондентів.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні захворюваності на грип у м. Одеса та Одеській області

Список літератури

1. Neumann G. Emergence and pandemic potential of swine-origin H1N1 influenza virus / G. Neumann, T. Noda, Y. Kawaoka // *Nature*. – 2009. – No. 459. – P. 931–939.
2. Influenza virus receptors in the human airway / K. Shinya, M. Ebina, S. Yamada [et al.] // *Nature*. – 2006. – No. 440. – P. 435–436.
3. *Clinical* aspects of pandemic 2009 influenza A(H1N1) virus infection / E. Bautista, T. Chotpitayasunondh, Z. Gao [et al.] // *N. Engl. J. Med.* – 2010. – No. 362. – P. 1708.
4. Two mutations were critical for bat-to-human transmission of MERS coronavirus / Y. Yang, C. Liu, L. Du [et al.] // *J. Virol.* – 2015. – pii: JVI.01279-15. [Epub ahead of print]
5. Репродукція вірусу гриппа людини і імунопатогенез викликаного ним захворювання / Т. Н. Ильичева [и др.] // *Инфекционные болезни*. – 2012. – Т. 10, № 4. – С. 58–65.
6. Печінка А. М. Гострі респіраторні захворювання: питання клінічної діагностики та лікування / А. М. Печінка, М. І. Дзєман // *Укр. мед. часопис*. – 2010. – № 5 (79). – С. 94–103.
7. Уніфікований клінічний протокол первинної медичної допомоги дорослим та дітям. Гострі респіраторні інфекції / *Актуальна інфектологія*. – 2014. – № 3 (4). – С. 113–191.

References

1. Neumann, G., Noda, T., Kawaoka, Y. (2009). Emergence and pandemic potential of swine-origin H1N1 influenza virus. *Nature*, 459, 931-939.
2. Shinya, K. Ebina, M., & Yamada, S. (2006). Influenza virus receptors in the human airway. *Nature*, 440, 435-436.
3. Bautista, E., Chotpitayasunondh, T., & Gao, Z. (2010). Clinical aspects of pandemic 2009 influenza A(H1N1) virus infection. *N. Engl. J. Med.*, 362, 1708.
4. Yang, Y., Liu, C., & Du, L. (2015). Two mutations were critical for bat-to-human transmission of MERS coronavirus. *J Viro*. pii: JVI.01279-15. [Epub ahead of print]
5. Ilicheva, T.N. Reproduktsiya virusa grippa cheloveka i immunopatogenez vyzyvayemogo im zabolevaniya [Reproduction of human influenza virus and immunopathogenesis caused by it disease]. *Infektsionnyye bolezni – Infectious Diseases*, 10, 58-65 [in Russian].
6. Pechinka, A.M., & Dzeman, M.I. (2010). Hostri respiratorni zakhvoriuvannia: pytannia klinichnoi diahnostryky ta likuvannia [Acute respiratory infections: the issue of clinical diagnosis and treatment]. *Ukrainskyi medychnyi zhurnal – Ukrainian Medical Journal*, 5 (79), 94-103 [in Ukrainian].
7. (2014). Unifikovanyi klinichniy protokol pervynnoi medychnoi dopomohy doroslym ta ditiam. Hostri respiratorni infektsii. [The unified clinical protocols of primary care for adults and children. Acute respiratory infection]. *Current Infectology*, 3(4), 113-191[in Ukrainian].

РЕЗУЛЬТАТЫ АНКЕТНОГО ОПРОСА НАСЕЛЕНИЯ ГОРОДА ОДЕССЫ ПО ВОПРОСАМ ЗАБОЛЕВАНИЯ ОРВИ

Н.А. Мамедалиев, В.А. Дивоча

Украинский НИИ медицины транспорта МЗ Украины, г. Одесса, Украина

Цель: провести опрос населения г. Одессы и обобщить данные об отношении населения к проблемам заболеваемости ОРВИ, определить уровень вакцинации против гриппа.

Материалы и методы. В работе использовались медико-социологические и статистические методы исследований.

Результаты. Проведенный нами анкетный опрос среди населения г. Одессы показал, что наблюдается постоянная периодичность заболеваемости ОРВИ 1–2 раза в сезон. Заболевания ОРВИ (в т. ч. гриппом) опрошенные переносили в основном в средней форме тяжести (56,5 %) в течение 3–5 дней, с повышенной температурой тела и потерей работоспособности. В 17,4 % наблюдалось возникновение осложнений ОРВИ (ангина, бронхит, пневмония). Для лечения уже возникшего заболевания опрошенные использовали в основном комбинированные методы (72,5 %): жаропонижающие средства и народные методы (чай, горчичники и др.).

Выводы. Результаты исследования указывают на низкий уровень доверия к организации медицинской помощи среди населения – только 20,3 % респондентов обратились к врачу после появления первых симптомов заболевания. Выявлен также низкий уровень вакцинации среди опрошенных (8,7 %), основная часть населения никогда не делала прививки от гриппа – 91,3 %.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: анкетный опрос; заболеваемость; ОРВИ; уровень вакцинации; грипп; осложнения заболевания.

RESULTS OF QUESTIONNAIRE OF THE POPULATION IN ODESA ON ACUTE RESPIRATORY VIRAL INFECTIONS

N.A. Mamedaliev, V.A. Divocha

Ukrainian Research Institute of Medicine and Transport, Odesa, Ukraine

Purpose: to develop a questionnaire, to conduct a population survey in Odesa and to generalize the data on the population's attitude to the problems of the morbidity of the influenza virus and other SARS, as well as to determine the level of their vaccination against the flu.

Research methods. 70 people from different social groups were interviewed: students, working people, pensioners aged 17 to 76 years. The work used medical-sociological and statistical methods of research.

Results and Discussion. A questionnaire survey conducted by our population in Odesa showed that there is a constant frequency of SARS morbidity 1–2 times per season. The cases of influenza virus were mostly transmitted in average form (56.5 %) during 3–5 days, with high body temperature and disability. In 17.4 % there was a complication of acute respiratory infections (angina, bronchitis, pneumonia). For the treatment of an already occurring disease, the respondents used mostly combined methods (72.5 %): antipyretics and folk methods (tea, mustard, etc.).

Conclusions. The results of the study indicate a low level of trust in the organization of medical care among the population – only 20.3 % of the respondents turned to the doctor after the first symptoms appeared. The low level of vaccination was detected among the respondents (8.7 %) – the majority of the population never vaccinated with influenza – 91.3 %.

KEY WORDS: **questionnaire; morbidity; ARVI; vaccination level; influenza; complication of the disease.**

Рукопис надійшов до редакції 30.08.2017 р.

Відомості про авторів:

Мамедалієв Новруз Алі огли – лікар-хірург хірургічного відділення Центральної районної лікарні м. Борисполя, Київської області, пошукач Українського НДІ медицини транспорту МОЗ України; тел. +38(050)62-62-034.

Дівоча Валентина Панасівна – доктор медичних наук, завідувач лабораторії експериментальної та клінічної патології Українського НДІ медицини транспорту МОЗ України; тел. +38(067)76-40-382.